

6

INFORMACE O CHARTĚ 77

říjen 1984

	str.
Dokument Charty 77 č. 17/84 /Bár.umělci Jaroslavu Seifertovi/	1
Sdělení VONS č. 392 /Trestní stíhání ing.Petra Kozánka a don. prohlídka u manželů Kotrlích/	1
Sdělení VONS č. 393 /Šikanování Jana Placáka/	2
Sdělení VONS č. 394 /Odsouzení Pavla Šonky/	3
Dopis V.Havla generálnímu prokurátorovi	3
Charta 77 a Perugia	5
Zpráva o podmínkách věznění Jana Wünsche	9
Zpráva o Jiřím Wolfovi	11
Jan Křen: K "právu na dějiny"	11
Petr Uhl: Dopis mluvčím Charty 77	13
Jiří Ruml: Dopis čs.velvyslanci v Paříži	15
Dopis V.Havla organizaci JeGOW	16
Krátké zprávy o FIDH,DEI a o nově vyklých textech	17

Informace o Chartě 77, vydává nezávislá skupina signatářů
Charty 77

Anna Šabatová, Anglická 6, Praha 2

Národnímu muži Jaroslavu Seifertovi
Světové královské akademii věd

Jeho byla udělena Nobelova cena za literaturu pro rok 1984 národnímu muži Jaroslavu Seifertovi. Dílo Jaroslava Seiferta, který se minulý měsíc dožil 87 let, je jedním z vrcholů české moderní poesie a význam pro vše jíž několik generací čtenářů: je tedy významnou básníkem a umělcem celosvětovým, nikoli jen ve smyslu oficiálně přidělovaného titulu.

Jaroslav Seifert je také státním občanem, odporujícím kladě nepravedlnosti, a zůstal věrný svému poznání pravdy i za cenně nejednoduchější, kterou to jeho dílu často přinášelo ze strany nečestných. Připomínáme, že v letech 1969-70 byl před násilným rozpustěním Svazu českých spisovatelů jeho posledním předsedou. Svůj občanský postoj znovu vyjádřil podpisem Charty 77.

Č významu jeho literárního díle svědčí i to, že přes nelibost státní mocí nemohl být ze sna vymazán z národního povědomí a tak se, byť s mnohem zpožděním, došlo i oficiálního vydání svých nejnovějších děl, která ovšem již dávno předtím kolovala mezi čtenáři v neobecných časopisech.

Udělení Nobelovy ceny za literaturu Jaroslavu Seifertovi považujeme mojen za spravedlivé ocenění velkého českého básníka, ale i za povzbuzení pro celou československou neoficiální kulturu.

Blahopřejeme básníkovi a děkujeme mu za to, že svým celoživotním dílem obohatil českou literaturu a získal pro ni toto významné celosvětové uznání.

V Praze 11. října 1984

dr. Václav Benda
mluvčí Charty 77

Jiří Ruml
mluvčí Charty 77

Jana Sternová
mluvčí Charty 77

Záhláni VÚB č. 392 /Trestní stíhání ing. Petra Kozánka a domovní prohlídka u manželů Kotrlých/

Výkonávatelem STB v Brně je vedeno trestní stíhání proti ing. Petru Kozánkovi, bytem Palackého 178, Kyjov, okr. Hodonín pro pokus tr.činu požárování nájmě republiky v cizini podle č. 8/1 k č. 112 tr.č., kterého se měl dopustit při výjezdu do Rakouska dne 24.9.1984 tím, že u něho byly nalezeny běsně Ivanky Kotrlé. Po provedení domovní prohlídky téhož dne bylo na něho uvalena vazba. Dne 25.9.1984 byla v souvislosti se zatčením ing. Kozánka provedena domovní prohlídka u manželů Zdeňka a Ivanky Kotrlých, bytem Elišky Machové 35, Brno 2. Domovní prohlídku prováděli příslušníci STB kpt. Zdeněk Petláč, npr. Mojmír Šedý a npr. Zdeněk Kořík, kteří porušili zákon č. 40/74 o SNB. Provedli totiž bez povolení prohlídku i v byte matky Z. Kotrlého v sousedním domě č. 77, odkud odnesli trzorcek ze 4.400 Kč, které bez odůvodnění přisoudili do vlastnictví Ivanky Kotrlé a zabavili je. V rezetu se zákonem byly během prohlídky vylíčány i nezletilé děti manželů Kotrlých. Istej syn se při výslechu rozplakal a ohroženěl po výběhu horečku. Příslušníci STB pronášeli v přítomnosti dětí výroky a inviktivy proti rodině, které na děti působily velmi deprezivně. Ivanka Kotrlá nebyla přítomna, protože den předtím porodila páte dítě. Zdeněk Kotrlý je vězen nemocen /toxické polohové/ jater/. Během prohlídky dostal záchvat a přivolený lékař doporučil převoz do nemocnice, který přítomní policisté snesouznili. Při prohlídce byly mj. zabaveny rukopisy I. Kotrlé od r. 1966, fejetony L. Vaoulíka, osobní dopisy. Informace o církvi a náboženská literatura. Ivanka Kotrlá je stále po návratu z porodnice předvolávána k výslechům.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

- 2 -
Sdělení VONS č. 191 /Sikanování Jana Placáka/

Signatář Charty 77 Jan Placák byl dne 5.10.1984 podrobен peněženkovému výslechu, o jehož průběhu informoval generálního prokurátora ČSSR dopisem ze dne 14.10.1984. Jeho dopis zveřejňujeme v plném znění.

Inspekcí MÚ ČSSR Ministerstvo vnitra ČSSR, Praha 7
Praha 14.10.1984

Všeobecnost

V pátek odpoledne /5.10.1984/ jsem našel ve zhránce předvolán na OB VB v Rosenbergově ul. na pondělí 8.-9. na 8.30 hod. Předvolán jsem byl pprap. Janem Čopem za účelem úředního jednání.

V pondělí ráno jsem se dostavil na policii s předvoláním, vrátný někam telefonoval a jak mi sdělil,že s.Čop má volno a nebude celý den přítomen a že nám přijít jindy. Vyšel jsem ven na ulici, za chvíli za mnou vrátný vyběhl a zavolal mě zpět s tím, že budu vyslechnut někým jiným.

Úřední jednání probíhalo v přítomnosti dvou příslušníků policie v cívili. Nebylo mi řečeno, proč jsem předvolán, prý mi nemohou říct co mě vědí. Jednání začalo otázkou, zda vím, proč jsem na policii, po odpovědi, že ne, že bych to měl vědět. Pak následovaly otázky: kdo máte ty věci, koupoval jste něco v poslední době, komu jste předal věci, skrýváte je na chalupě, je vás otec na chalupě, kde pracuje bratr, kdy jste byl naposledy na chalupě, co jste dělal 10.7.84... Otázky byly doplněny výroky: přikládám se, ostatní to na vás řekli, viděli to u vás na chalupě, bude vám odebírána kšta a psachovky, v práci a v bytě bude provedena prohlídka, vaše vina se prokáže. Pak jsem byl odveden s tím, že prozrazení moje udaje ohledně 10.7. Byl jsem navržen do chodby bez okén, kde jsem zaznamenal hodinu čekání. Pak pro mne přišel příslušník a položil mi opět přibližně stejné otázky. Po mé odpovědi, že jsem se něčeho trestného nedopustil, pravil, že na mě tedy bude uvalena vazba, abych si vše rozmyslil a přiznal se. Opět jsem byl odveden zpět do chodby a navržen. Zhruba po 4 hodinách čekání jsem byl znova předveden. Bylo mi řečeno, že 10.7. byl v Bohničích vykrazen kostel a že je podezření, že jsem se na vlcupání podepsal a že kradené věci se nacházejí u nás na chalupě. Opět mi bylo řečeno abych se přiznal, že kradené věci nemají velkou cenu a že bych mohl jako dosud netrestaný využít svého podmínku. Po mé odpovědi, že o krádeži se dovidím teprve od nich, byl se mnou sepsán protokol. Před tím mi ještě bylo řečeno, že tento rát odcházím jako vítěz, ale že přistě tak být nemusí. Po téměř 7 hodinách jsem byl propuštěn.

Nikdy jsem nebyl trestán a nikdy jsem neporušil žádl. zákony. Přesto jsem byl opakováno bez jakéhokoli opodstatnění vydetektován pro údajnou spoluúčast na spáchání trestné činnosti /např. vyloupání lékárny v Brně, vrahce příslušníků VB, drogy - ačkoliv jsem nikdy do styku s nimi nepřišel/, pokudždá na základě "jakýchsi" anonymních udání.

Ohrnuji se proti tomuto postupu vůči mé osobě a stěnuji si na postup příslušníků VB, kteří na základě "jakýchsi" udání mě vyžetuji v souvislosti s nějručnější trestnou činností a mali mne, abych já prokazoval svoji nevinu. Přesobí to do jiném, jako by "někdo" měl zájem vytvořit ze mne nebezpečného recidivisty, pro kterého je možno najisto ťíř, kdykoliv se kdekoli spáchal nějaký trestný čin. Pokud by policie postupovala tímto způsobem, mohla by sebrat kteréhokoli občana bez jakéhokoli důvodu a chtít po něm, aby prokázal svou bezuhonnést. Vnučuje se mi myšlenka, že by se snad mělo oznamit, že každý občan je povinen poruďit si deník a věst si v něm podrobné denní záznamy, protože naprostá většina lidí větřně políčají si napamatuje, co dělala před čtvrt rokem, a mohla by proto být podezírávána ze všech spáchaných trestných činů, které nebyly objasněny.

Sedmihodinový výslech přes dobu oběg /z toho pětihodinové uzavření na chodbě bez větrání v dušné atmosféře/, opakování otázek, vyhrožování /vazbou, prohlídkami domu, pracoviště, chalupy, kuriozním odběrem krve a prokázání viny/, neokněnání důvodu předvolání, jsou poružením zákona o SSS. Jan Fincák, Křivenická 418, Praha 8

- 3 -
Sčílení VONS č. 394 /Odsouzení Pavla Wonky/

Dne 19.1.1984 byl okresním soudem v Ústí nad Labem odsouzen Pavel Wonka, narozen 23.1.1953, bytem Vrchlabí, U nemocnice 869, k těžkému trestu odňtí svobody na 14 letnicu podmíněn podle § 122/1 b /rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví/, § 129/1 /porušování povinnosti v provozu sociální organizace/ a přesídku podle § 3/2 zák. 150/69 Sb. /přečin proti majetku v soc. a osobním vlastnictví/. Dne 20.3.1984 promnil krajský soud v Hradci Králové tento trest na nepodstatný. Dne 4.7.1984 byl Pavel Wonka zadřen a předán do výkonu trestu, který si nyní odpykává v NVU Plzeň-Lány. U Wonky, který je původně automechanik, byly při domovní prohlídce nalezeny určité součástky od automobilu a Wonka byl odsouzen pro jejich údajné seizení v n.p. Miletě, kde je zaměstnán. Soud však nijak nerokál, že součástky, které jsou ostatně volně k dostání, pocházejí opravdu z n.p. Miletě, ke které se v tomto podniku stratily, natož že je sezíkl Wonka. Rozsudek se opírá pouze o nevěrohodnou výpověď jednoho Wonkova spolužaměstnance, o němž je známo, že je proti Wonkovi zaújatý, který v předběžném řízení předložené součástky identifikoval jako sezíklé v n.p. Miletě, a který pak před soudem tuto svou výpověď odvolal s tím, že jde o sériové výrobky, které nelze individuálně rozlišit, čímž de facto vyvrátil jediný - navíc neprvní - důkaz proti Wonkovi. Soud přitom porušil i důlné další elementární principy soudního jednání, ignoroval vše, co průkazně vyvracelo obžádbu a odsoudil Wonku se zjevnou předpojatostí.

Pavel Wonka mnoho let působil jako právní zástupce různých občanů v občansko-právních a majetko-právních sporech, pomohl mnoha lidem, jimž bylo ublíženo, a soustavně upozornoval na porušování zákona a předpisů i na různé machinace, kterých se dopustily exponované osoby v jeho okolí i přímo v podniku, kde byl zaměstnán. Nabízí se tudíž podezření, že jeho odsouzení - zjevně vykonstruované - je ve skutečnosti jen nešikovnou místními místními autority za tuto jeho dlouhodobou a mnohým lidem nepohodlnou činnost.

16. října 1984

Výber na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Pan dr. Ján Tejša
generální prokurátor ČSSR

Pane generální prokurátoru,

považuji za nutné využít Vás informovat o domovní prohlídce, která byla provedena orgány StB v mé rekreační chalupě u Trutnova dne 15.8.84, protože mám vášně podezření, že tato prohlídka byla v rozporu se zákonem, a to nejen formálně, tj. s jeho literou, ale především svým smyslem, který podle mého názoru zjevně odporoval duchu příslušných zákonů ustanovení. Pokud tomu tak bylo a pokud by to prošlo bez pozornosti, vznikl by tím precedenter umožňující, aby se taková praxe stala postupně docela běžnou. Znalézalo by to totiž, že orgány StB mohou kdykoli vrhnout do obydli kteréhokoli občana a bez jakéhokoli zdůvodnění i bez souhlasu prokurátora vzít mu okoli, co je napadne. Uznáte zajisté, že takový stav by byl ve zjevném rozporu s Ustavou ČSSR, chránící nedotknutelnost bydliště a domovní i osobní svobodu občanů.

Domovní prohlídka byla u mne provedena z usnesení vyšetřovatele StB na jeho Linské /CVS 9/4-84/ a byla v tomto usnesení zdůvodněna zahájením trestního stíhání pro přípravu k tržnímu pobuřování podle § 7 odst. 1 k § 100 odst. 1, písm. a/o tr.č.

V rozporu se zákonem /§ 83 tr.č./ bylo zjevně už te, že jaen nebyl před zahájením domovní prohlídky vyslechnut, jak to trestní řád výslovně přikazuje, ačkoliv jsem byl k dosažení /tj. případem v domě/, že mi nebylo vyjeveno, co by konkrétně mělo být pro zmíněné trestní stíhání důležité a že mi nebylo vůbec něco o tomto trestním stíhání řečeno, tedy ani co je konkrétně v souvislosti s ním užitek hledáno. Ispřve po několika hodinách

- 4 -

nách domovní prohlídky mi bylo na mě opětovná nahlášení sděleno, jaké písemnost je vlastně hledána. Nalezena nejen že nebyla, nejen že nebyl žádny věoný důvod k domněnce, že by u mne mohla být, ale navíc nebylo ani jasné, proč vůbec byla hledána a proč měla být přednětem stíhání, když orgánem StB nebylo vůbec známo, zda opravdu existuje a co je v ní. Domnívám se, že pouhý nápad, že bych mohl třeba mít něco, co by mohlo třeba být hodnoceno jako potencionálně způsobilé pobouřit, je evidentně nedostatujícím důvodem k DP, a že je nezákonné provádět DP, aniž jsem o přesném tu pátrání předem vyrozuměn a k jeho eventuálnímu vydání vyzván.

Přesto, že hledaná písemnost nebyla nalezena, bylo mi při DP jaksi mimořádem, bez jakéhokoli zdůvodnění a ze zcela libovolného uvádění jednotlivých příslušníků StB odebráno velké množství věcí /protokol obsahuje 215 položek, z nichž některé mají až 70 "podpoložek"/, věci, které zjevně nikterak nesouvisely ani s hledaným textem, ani s jakýmkoliv státně bezpečnostními zájmy. Je pravda, že některé z těchto věcí jsem – v zájmu urychlení prohlídky a věda, že by mi bez tak byly odňaty – vydal sám, nicméně do protokolu jsem výslovně uvedl, že je nepevňuji za pobouřující a neuznávám důvody, pro které jsou zabavovány. Bylo mi odňato mnoho knih, opisů, časopisů, různé dokumentace a archivních materiálů, magnetofonových pásků, fotografií, osobní korespondence atd. atd. Jak známo, nikde není k taxativně vymezeno, co lze povalovat za možný nástroj eventuálního pobouřování. Býk tomu orgány StB nabavují cokoliv, co některého z nich z nějakého důvodu zajme. /Malý příklad: proč by měly a jak by měly dopisy od přítelů, sdílající mi jeho názor na moji hru, rodinná fotografie, filosofické eseje o povaze bytí nebo nahrávka veřejně spívané písni sloužit k pobouřování? A i kdyby z hlediska té interpretace zákona, kterou dnes státní moc uplatňuje, takto použitelné měly přeci jen být možný. Jak může jejich pouhé vlastnictví zakládat podezření, že tak použity opravdu budou?/ Nikdo nikdy přitom není sice jen povinen zdůvodňovat, proč to či ono bylo zabaveno. Zabavování je tudíž zcela nahodilé a svévolné, jako možný nástroj pobouřování může být zabaveno prakticky cokoliv já, bych se vůbec nedivil, kdyby mi byl odebrán i balík čistého papíru jen proto, že by si nějaký příslušník StB myslel, že bych na něj mohl v buďcnosti napsat něco, co by mohlo sloužit k pobouřování.

Za zcela svávolné a řádnou zákonitou mýlou normou neobhajitelně povaluji i to, že má řeč, ačkoli je spolumajitelkou našeho domu, nemusí být při DP přítomen a byla naopak odvedena na okresní správu v Trutnově, kde byla dvacet minut bezdůvodně i bez jakékoli formálně právní zámkinky /jakou by mohlo být například předvedení k výslechu/ zadržována.

Domovní prohlídka nebyla navíc vůbec povolena prokurátorem, ačkoli bylo zřejmé, že jeho povolení by bylo možné před ní či v jejím průběhu získat, tím spíš, že se konala v rámci trestního stíhání, které bylo a muselo být začájeno dříve, než prohlídka začala. Zda dal prokurátor k prohlídce aspon dodatečný souhlas mi není známo, nedostal jsem v této věci žádné výročení, takže dodnes nevím, zda prohlídka byla vůbec legální. Nedostane-li se mi aspon dodatečné informace ani v tomto hodě, budu nutně domnivat, že obdan v naší zemi nemá právo vůbec se dozvědět, zda akt státní moci, kterým byl postižen, byl legální či nikoliv a zda tedy či nemá naději na jeho nápravu. Takový stav by ovšem prakticky znamenal, že z hlediska občana jsou zákony, upravující výkon státní moci, zcela zbytečné.

Žádám Vás proto, abyste celou věc náležitě přesvetřili; abyste sjistili, zda prohlídka sama a její konkrétní průběh byly v souladu se všemi zákonijní ustanoveními, s Ústavou ČSSR a Mezinárodními pakty o občanských právech; zda eventuální pořušení těchto norm neodráždavuje trestné činy omezení domovní svobody a zneužití pravomoci veřejného činitele /§ 238 a 158 tr.z./ a abyste v takovém případě zjednal nápravu. Ale i kdybyste shledal, že postup orgánů StB byl zákoný, žádám Vás, abyste mne o tom výronumél a toto stanovisko všechně dozvěděl. Domnívám se, že bude-li zde opravdu – jak jsem já osobně přesvědčen – o akt čiré svévolje, byl by tento akt napraven a obecný pocit právní jistoty upewněn, kdyby mi orgány StB neprodlaně vrátily všechny zabavené věci. "ejen pro mne osobně, ale

i pro veřejnost, která je pochopitelně o celé věci infernována, by taková naprava znamenala nadějné utvrzení, že ani v naší zemi nemůže policie dělat cokoli si zassne a že i ona, pochybi-li, je nucena své pochybení napravit.

26.9.1984

Václav Havel, U dejvického rybníčku 4,
Praha 6

Pozn.: Ve dvojčísli červenec-srpen a v srpňovém čísle Informaci o Chartě 77 jsme zveřejnili několik stížností, které byly sepsány v souvislosti s akcími StB ve dnech 16.-17.8. t.r. /mj. domovní prohlídky u V. Bendy, P. Jastrové a v rodině Rumlových/. Na žádost se stížnosti nedošla však dosud odpověď.

Charta 77 a Perugia

Ve dnech 17. - 21. července 1984 se v italské Perugii konala 3. evropská konference za jaderné odzbrojení. První konference západoevropských mírových hnutí a organizací, které se hlásí k výzvě END /Evropské jaderné odzbrojení/ z roku 1980 se konala v létě 1982 v Bruselu a druhá loni na jaře v Berlíně. Rada vlivných západoevropských sdružovacích prostředků, ale přede vším italský tisk, všechny konference v Perugii značnou pozornost. Toto byla první konference END na níž přijeli sástupci oficiálních mírových výborů z východoevropských států. Byli sice pozváni již na berlínskou konferenci, ale jen jako pozorovatelé, a proto se jí odmítli zúčastnit. Tentokrát se Koordináční výbor /Liaison Committee/ rozhodl, ve snaze vytvořit podmínky pro dialog mezi Východem a Západem, pozvat jako plnoprávné delegáty jak zástupce nezávislých mírových skupin a občanskoprávních iniciativ z východní Evropy a Sovětského svazu, tak i sástupce oficiálních mírových výborů východoevropských států. Bohužel, jak ovšem řada lidí předpokládala, zástupcům nezávislých hnutí nebylo umožněno do Perugie přijet.

Na tiskové konferenci konané před slavnostním zahájením 3. konference END vyjádřila tisková mluvčí Koordináčního výboru peklování nad tím, že ne všechni pozvaní delegáti se mohli dostavit, ale zdůraznila, že přesto je účast na konferenci velmi potřígující neboť jsou přítomny delegace z východní Evropy a hosté z Ameriky, Číny, Indie a dalších rozvojových zemí. Tato formulace nespokojila očekávání řady delegátů, kteří se o tiskové konferenci doslechli. Některí z nich se proto rozhodli dát jasné nájavo svůj protest proti absenci těch, jejichž účast byla založněna uředním rozhodnutím.

Krátko po zahájení konference přerušilo uvítacího řečiho předsedy Rena Coatese už 35 delegátů, kteří napecchodovali na podium, usta převázaná ruďmi šátky a v rukou transparenty se jmény Charty 77, Solidarity, polského KOŠU, s východoněmeckým heslem "Překovujte zbraně na pluhy", znakem maďarské skupiny Dialogu pro mír, maďarské skupiny pro vytvoření důvěry mezi USA a SSSR i izraelských Palestinců a tureckých mírových aktivistů. Přeplněný sál zaburácel potleskem. Předsedající pan Coates po chvíli vyzval demonstranty, aby vyklidili podium a poněkud dotčeně dodal, že jeho organizace /Mírová nadace Bertranda Russellia/ se nemusí za svou činnost na poli lidských práv stydět. Znovu se ozval potlesk, o něco slabší než ten první, ale ne o moc.

Z pozvaných delegátů nebylo dovoleno účastnit celkem 59 aktivistům z východní Evropy - 21 z NDR, 14 z Maďarska, 12 z Československa, 8 z Polska a 4 z SSSR - a po třech z Turecka a Izraele. Stejně jako v Bruselu a Berlíně, tak i v Perugii zůstaly první řady sedadel plenárního zasedání symbolické prázdné, jen s ohábením "pro nepřítomné přátele" a se jmény některých nezávislých skupin jako např. Charty 77.

Jmérem italského mírového hnutí delegáti uvítal Giampino Rasimelli, který jasně odsoudil rozhodnutí vlád východoevropských zemí nepovolit výjezd pozvaným obhájcům lidských práv a míru, ale distancoval se od formy protestu zvoleného demonstranty. Poté co očitoval delší pasáž z do-

pisu Charty 77 zasланého do Perugie, Basimelli zdůraznil, že "rozdělení světa do soupeřících vojenských bloků je hlavní zdroj nebezpečí války. Z tohoto důvodu nechceme mit k zástupečným Východu vztah jako blok k bloku a nechceme naše diskuse omezit ztrnulými hranicemi konfliktu mezi Západem a Východem". Sylvie Bantrantová, představitelka francouzské mírové organizace CODEHUE, vystoupila za Koordinacní výbor EMD, který konferenci organizoval a rovněž jeho jménem výjednala protest proti významné absenci východoevropských přátel. Cha řečnicí se netají tím, že se konference bude tímto problémom důkladněji zabývat.

Prázo po plenárním sasedání vydala sovětská delegace prohlášení, v němž protestovala proti "progokaci ve stylu studené války a primitivního antikomunismu" a napadla Koordinacní výbor EMD za to, že nezabránil demonstraci, o niž věděl, že se bude konat. Připomněla, že nedostala příležitost vystoupit na plenárním sasedání a vysvětlit svůj postoj a varovala, že pokud budou tyto provokace pokračovat, bude muset opustit jednání konference. V prohlášení byl protest vyjádřen jménem "sovětských veřejných organizací". Kromě 19 funkcionářů ze Sovětského svazu se konference účastnilo i 10 Maďarů, 10 Poláků, 9 Bulharů a jeden Rumun. V NDR nedošlo k dohodě o alokaci delegace a tak byla účast odřeknuta. Osm zástupců čs. mírového výboru obdrželo italské vízum ně den před zahájením konference. Jedenak díky pozdní žádosti, jednak díky italské byrokracie. Přestože jim nic nebránilo přijet, nanejvýš se zanedbaly spožděním, čs.-mistrový výbor vydal prohlášení, v němž protestoval, že čs.-delegaci bylo "prakticky znenadání podřídit se v plném rozsahu na jednání 3.-konventu... jsme nuceni proti této diskriminaci ostřej protestovat. Připomínáme, že na světové shromáždění v Červnu minulého roku v Praze byl umožněn přístup i kirový svobodný dialog všem účastníkům, ať zastávali jakékoli názory". Protest zůstal bez většího povšimnutí. Delegáti nezapomněli, že Chartě 77 byl znemožněn přístup na pražské shromáždění a některé západní mistrové organizace nebyly díky svým známým sympatiím k nezávislým hnutím pozvány, např. britská EMD. Většina lidí usoudila, že čs.-delegace se jednoduše obrávala konfrontace s přítomnými českými emigranty a některými dobré informovanými západními aktivisty.

Druhý den byl narychlo svolán organizační výbor konference, aby se dohodl na postoji jak k demonstraci, tak k sovětskému protestu. Organizátoři demonstrace vysvětlili, že chtěli zdůraznit svou podporu nezávislým mistrovým hnutím, že neprotestovali proti přítomnosti zástupců oficiálních mistrových výborů a že použili formu mistrovského hnutí zcela vlastní. Připomněli, že přestože mezi demonstrujícími byli někteří členové Koordinacního výboru, demonstrace byla připravena pouze jedno liščími členy mistrovských hnutí z různých zemí, např. Francie, Itálie, NDR, Rakouska, Sýrie, čsarska apod. Ve svém komuniku zdůraznili, že rozhodnutí nedat cestogní než 59 členům nezávislých iniciativ způsobilo, že hlavní část dialogu mezi Západem a Východem skrachovala dříve než dialog začal.

Představitel holandské mistrové organizace IKV Mient Jan Faber pak na tiskové konferenci přednesl stanovisko organizačního výboru konference i Koordinacního výboru. Odmítl sovětský protest a vysvětlil, že nesouhlasí s demonstrací pouze proto, že je možné ji interpretovat jakoby všichni ostatní, včetně něho, podporovali východoevropská nezávislá hnutí než demonstranti, což, tvrdil Faber, neodpovídá skutečnosti. Rozdíl v přístupu Koordinacního výboru k nezávislým skupinám a k oficiálním mistrovským výborům shrnul do prohlášení, že s prvními si přeje spolupracovat, s druhými však vede významnější dialog. A jasně odsoudil neopovolení výjezdu 59 nezávislých. Sovětský zástupce namítl, že není snámo, že by těchto 59 lidí požádalo o povolení k výjezdu a maďarský nviní argumentoval, že v maďarské delegaci jsou dva nezávislí. Měl na mysli bývalého předsedu vlády Andráše Hegeduse a bývalého představitele skupiny Dialog Ference Kosszegiho, o jejichž stototální se se skutečně nezávislým maďarským hnutím se dá úspěšně pochybovat. Na druhé straně nelze klást absolutní rovnitko mezi ně a maďarský mistrovský výbor a je rovněž nutné přiznat, že zástupci tohoto výboru hovorili daleko smířlivěji a méně dogmaticky než jejich kolegové z ostatních východoevropských zemí.

Do Perugie přijelo více než 1000 delegátů. V nějmu možnosti konstruktivní diskuse, jíž by se mohla účastnit většina delegátů, byly připraveny jen dvě plenární zasedání, na začátku a na samotném konci týdne konference a hlavní jádro jednání bylo soustředěno do pracovních skupin. Konference si vytvořila tři hlavní téma: 1. Situace a strategie mírového hnutí po rozmístění amerických raket v západní Evropě. 2. Role mírového hnutí v uzení Středozemního moře, zvláště v konfliktu na Středním Východě. 3. Potřeba dialogu s americkým mírovým hnutím a hnutím v rozvojových zemích, ale především s východní Evropou. Prvnímu tématu bylo věnováno téměř deset pracovních skupin celou středu 18.7. a část poledne čtvrtka 19.7. Druhým tématem se zabývaly tři pracovní skupiny značnou část čtvrtka a třetí téma bylo rozděleno do třech pracovních skupin a připadl mu celý pátek 20.7. Polovinu posledního dne, sobotu 21.7. mohli delegati věnovat kterémukoliv tématu podle vlastního výběru. V praxi se díky demonstraci na zahájení a díky přítomnosti zástupců oficiálních mírových výborů Východu /a samozřejmě i díky příslušnosti tématu samotného/ stal zcela hlavním tématem konference dialog Východ-Západ.

Otásky jako: jakým způsobem může mírové hnutí pomoci vyrobýt národnů i jednotlivcům střední a východní Evropy právo na sebeurčení, jak zamezit neustálému porušování lidákých a občanských práv, které vede k permanentnímu napětí a potenciálním konfliktům, jak vytvořit podmínky pro svobodnou v měnu názorů mezi obyvateli obou částí rozdělené Evropy, až je nutné udržovat kontakty s oficiálními mírovými výbory, jak využít oficiálních kontaků mezi politickými stranami a institucemi, jak roli mohou hrát křestand, věci, lókaři, jak nejlépe lze pomocí perzekvovaným ohbějcům míru a občanských práv apod. ponekovały v různých formách do naprosté většiny pracovních skupin a nepokrytě převládaly ve všech neformálních "kulárových" diskusích či spíše přesněji diskusích v desítkách malých kaváren a barů.

Dopis Charty 77¹ byl k dispozici delegátům jak v angličtině, tak v italištině. Den před "východoevropským" dnem konference uspořádala agentura Palach Press, na počátku organizátorů konference, k tomuto dopisu tiskovou konferenci. "ejí zástupce Jan Kavan popsal tříletou historii dialogu Charty 77 se západním mírovým hnutím a na ukázkách dopisů Charty 77 ilustroval názory tohoto hnutí na problematiku míru. Současně byla asi čvět stám shrnážených novinářů a delegátů k dispozici brázkurka "Voices from Prague" /Hlesy z Prahy/, vydané Palach Pressem a BND, v níž citované texty a dokumenty využily anglicky v nezkráceném znění. Denní zpravodaj konference následující den zdůraznil to, co považoval za hlavní body tiskovky: jednak nutnost neoddělitelného spojení míru a lidských práv, jednak nutnost třetí cesty mezi nukleární válkou a přijetím statu quo rozdělení Evropy do bloků. Zaříbil se i o Šabatově myšlence "dialogu" a podtrhl, že pro smysluplnou spolupráci je nutné, aby mírové hnutí překonalo pacifistickou krátkozrakost, která dosud překlává v některých jeho částech a která vytrhává bog proti jadernym zbraním z jeho politického kontextu. Z reakce lidí na tiskové konferenci a z jejich dotazů bylo zřejmé, že o stanovisko Charty je veliký zájem a že obsah dopisu Charty značně zapisobil.

Tisková konference k dopisu Charty ještě nekončila, když sovětská delegace zahájila vlastní tiskovou konferenci. Těch několik desítek lidí, kteří dál diskutovali o Chartě, se již do přeplněného sálu sovětské tiskové konference nevešlo. Zpravidla konference zveřejnil petom některé otázky a odpovídá: "Proč jste přijeli do Perugie, když jste tak ostře kritizovali berlínskou konferenci?" - "Protože tady jsme dostali více záruk a protože v Berlíně jsme nechtěli hovořit o tzv. německé otázce." "Existuje v SSSR jiné mírové skupiny?" - "O žádnych nevíme." "Proč nebojujete proti jaderným raketám doma?" - "Protože skutečně nebezpečí přichází dnes od amerických raket." "A válka v Afghánistánu?" - "Káž postoj je totičný s postojem vlády." "A co si myslíte o Olze Medvědkovové, mírové aktivistce, která byla uvězněna v SSSR na několik měsíců?" - "Byla obviněna z chuligánství a my souhlasíme s tímto obviněním." Mýtus o určité nezávislosti oficiálních mírových výborů na vládách byl

jíž po prvních dnech konference značně pořámcený.

Den věnovaný "dialogu Západ-Východ" se soustředil převážně na problém vztahu k východní Evropě. Z Čechů v pracovních skupinách vystoupili Jiří Pelikán, Zdena Tomínová a Jan Kavan. Poslední stovky exemplářů dopisu Charty 77 do Perugie byly rozebrány delegáty. Ze způsobu, jakým se řada českých odvolávala na dopis Charty 77 bylo jasné, že dopis přispěl k seřízenosti debaty o problémech vzájemného vztahu a budoucí spolupráce. Ostřejší výměny názorů mezi některými emigranty a zástupci mírových výborů, např. mezi Zdenou Tomínovou a členem sovětské delegace a také mezi Włodkem Goldkornem, oficiálním zástupcem KOŠU na Západě a členem polské delegace, jen napomohly delegátům uspíšit krystalizaci jejich vlastních názorů.

Formální i neformální diskuse v Perugii nepohybně přiblížily možnost vypracování společného stanoviska západního mírového hnutí či aspoň některých jeho skupin a některých nezávislých mírových a občanských iniciativ ve východní Evropě, o němž se zmiňuje i dopis Charty. Výzvy Jacka Kuroně mírovému hnutí, aby pomohlo demilitarizovat Polsko a střední Evropu a předešlím dopis bývalého tiskového mluvčího Solidarity Janusze Onyszkiewicze poslaný do Perugie zpřístupnily delegátrům uhel pohledu řady lidí se semě stanného práva a umožnily jim kritičtější pohled do vlastních řad. Téměř každý večer se k neformální diskusi o konkrétních formách spolupráce s nezávislými skupinami východní části Evropy scházeli ti, co podpořili demonstraci z prvního dne. Časem se k nim vlek přidali i další, kterým se sice forma demonstrace nelíbila, ale kteří měli a mají upřímný zájem o dialog s Chartou 77 a podobnými iniciativami anebť ti, jejichž zájem byl probuzen diskusemi a pracovních skupinách a vzniklou celkovou atmosférou v Perugii. Tento zájem byl ještě posílen, když byly novinářům a delegátům předloženy tři dokumenty, jejichž cílem bylo vytvořit podmínky pro celoevropskou diskusi o možném společném politickém stanovisku. První z dokumentů "O míru v Evropě" byl připraven berlínskou skupinou Initiative Ost-West-Dialog na základě svíravšího tributového prohlášení sepsaného francouzskou CODEH a podpořeného britskou EHD. Berlínský dokument podepsala francouzská CODEH a řada jednotlivců, mezi nimiž signatáři Charty 77, 17 Němců, předešlím členů střany zelených, 6 členů maďarské demokratické opozice, 9 Italů a další.^{1/} Druhý dokument "Vykonání Jalty; Deklarace za svobodu a mír v Evropě" byl sepsán polským KOŠem a italskou Lega per l'ambiente a reyně podepsán francouzskou CODEH a řadou jednotlivců z různých zemí.^{2/} Třetí dokument "Evropská deklarace míru" byl připraven britskou EHD, která nevyzvala k podpisování dokumentu, jen žádala připomínky, komentář, diskusi. I tento dokument vznikl po konzultaci s některými členy nezávislých iniciativ, předešlím z Maďarska. Přes jisté rozdíly všechny tři dokumenty odmítají rozdělení Evropy, žádají stažení cizích vojsk z obou částí Evropy a svobodnou výměnu názorů, informaci a lidí mezi oběma polovinami kontinentu. Neformální diskuse mezi rájemoci o zintenzivnění dialogu mezi nezávislými skupinami na Východě i na Západě vedly poslední den konference /mimo rámec jednání konference/ k vytvoření prosatinného sekretariátu, který by se měl pokusit vybudovat pružnou a učinnou celoevropskou informační síť.^{3/} Jejím smyslem by mělo být napomoci dialogu s nezávislými iniciativami ve východní Evropě a informovat všechny zájemce a skupiny v různých zemích o jeho výsledcích tak, aby se otevřilo dosavadní mrhání energie, snížil stupeň neinformovanosti a zlepšily formy spolupráce.

N.D.

P o z n á m k y:

1/ Dopis Charty 77 do Perugie byl jako dokument Charty 77 č. 13/84 zveřejněn v červnovém čísle Informaci o Charte 77. Kromě mluvčích Charty ho podepsalo 13 dalších signatářů Charty 77 různých názorových orientací.

2/ Tento text pod názvem Evropské mírové prohlášení jsme zveřejnili v zářijovém čísle Informaci o Charte 77.

3/ Pod názvem "Za mírovou a svobodnou Evropu" je tento text rozšířován v sanižatu jako separát. Prohlášení zveřejnil polský časopis KOS č. 58 z 13.8.1984, vycházející ve Varšavě, a pro čtenáře okruhu Solidarity ho za jímavým způsobem komentoval Dawid Warszawski v týdeníku Solidarity Tygodnik Mazowsze č. 97 z 23.8.1984.

Zveřejňujeme dnuhý bod devítibodového prohlášení, abychom ukázali na neobykle ostrý ton textu:

"Otyřicet let po druhé světové válce trpí Evropa stále ještě těžkými následky této války. Byla a zůstává rozdělena, jsouc zajatkyní systému proti sobě stojících bloků, který zvěnuje její podrobení dvěma supervelmcem, i když formy utlaku a jejich politickými a společenskými důsledky jsou na obou březích Labe různé.

To, co se nazývá Jalským pořádkem, který podle některých lidí byl "výměnou" trochy svobody za nařízení bezpečnosti, ve skutečnosti namísto svobody pošlapalo a ohrozilo naši bezpečnost. Jalta vyvolala v NATO a Varšavské smlouvě tak příčerné jaderné i konvenční přeabrojevání, že je ohroženo sano přežití Evropy. Ve stínu Jalty kvetly stalinistické diktatury v zemích Varšavské smlouvy a fašistické diktatury v Německu, Španělsku a Portugalsku; v jejím stínu došlo k invazím a pučům v Maďarsku, Československu a Polsku.

Dnes je však jalský pořádek mrtev.

Dnes je nemocné požadovat po komkoliv, aby se zřekl boje za vlastní osvobození z politického utisku nabo z jaderného ohrožení ve jménu "mezinárodní rovnováhy". Opoziční sily ve východní Evropě budou dále oříhat pořádek, který jim byl vnucen násilím a který - jak tu určaly události v Maďarsku, Československu a Polsku - násilí plodí a hrozí zavléci Evropu do konfliktu. Nedbání této skutečnosti ve jménu krátkosraké "realistické" politiky vše míru nijak nepedporuje.

Mírová hnutí budou pokračovat v boji proti atomovému pořádku, který dnes ohrožuje naši demokracii místo aby ji bránil, který ohrožuje naši nezávislost a suverenitu.

Odmítáme tedy logiku uchovávání "statu quo" se stejnou rohodností jako odmítáme studenou válku a konfrontaci mezi bloky: tato logika totiž ve skutečnosti zvyšuje mezinárodní napětí a nikterak pozitivně neprispívá k započetí procesu, který by v edl k demokratické a mírové Evropě. Jsme přesvědčeni, že k vytvoření takové Evropy musíme mít odvahu překonat Jaltu a rovnováhu strachu."

Po dle listu KOS č.58 jsou signatáři tohoto prohlášení polský KOS/výber na podporu společnosti/, strana zelených NEU, francouzské mírové hnutí CODENE, italská liga pro životní prostředí Lega per l'ambiente a čs.exilová skupina Listy.

4/ Na první schůzce tohoto sekretariátu, jehož jsou členy i dva exiloví češi /J.-Relíkán a J.-Kavan/, která se konala 27.září v Bruselu, bylo podebrouno vytvoření Network for an East-West Dialogue /informační centrum pro dialog Východu a Západu/. Toto nové centrum bude mj. organizovat 2.-10.9.1985 v Západním Berlíně kolokvium na téma "Mír v rozdělené Evropě - 40 let po Jaltě". Semináře se zúčastní jednak experti a historici, jenžná aktivní členové mírového hnutí se speciálním zájmem o dialog s nezávislými iniciativami východní Evropy. Organizátori doufají, že dostanou písenné příspěvky od jednotlivců z východoevropských zemí. Kolokvium bude mít tři části: 1.-historickou, 2. Jalta dnes, její dnešní význam, 3. možnosti překonání odkazu Jalty. O pořádání kolokvia bylo rozhodnuto již před bruselskou schůzkou, a to v Amsterdamu, kde se konečně konala schůzka aktivistů CODENE, Lega per l'ambiente, IKV /zúčastnil se i její předseda M.-J.Faber/ a členi strany zelených z NSR.

Zpráva o počínkách věznění Jana Wünsche

Jan Wünsch, naro. 29...1957, dělník, signatář Charty 77, odsouzený k trestu OS v trvání tří a půl roku a následujícímu ochrannému dohledu v trvání 2 let pro tr.činy podvracení republiky podle § 58/1 tr.z., který měl spadat v rozšíření textu neprátelských státnímu zřízení včetně

materiálu Charty 77 a v účasti na letákové akci sáhidarity s polskými grafiky, a dle pro tržní roznášení majetku v sou. vlastnictví podle § 132/la, který měl spočívat v odcizení roznáškovacího stroje Ormig, je po nedávném podmíněném propuštění spoluodsozeného Václava Soukupa po sledním odsozeném ve výkonu trestu skupiny, která byla v letech 1982 a 1983 souzena městským soudem v Praze a nejvyšším soudem ČSR. Jan Wünsch si trest odpykává v I. NVS v NVÚ Plzeň-Bory. Po normálním průběhu výkonu trestu bude propuštěn nasvobodu 2.8.1989.

Od ledna letošního roku je umístěn na V. úseku, kde jsou umísťováni odsození, u nichž byla diagnostikována psychopatie. O srovnání podmínek mezi V. a II. úsekem, kde byl předtím, řekl, že na V. úseku jsou mnohem lepší hygienické podmínky než na II. úseku. Nyní např. bydlí ve dvoulůžkové světnici oproti velké přeplněné světnici a konfliktů, které až do ledna byly mít. Od poloviny září do ledna 84 byl témař nepracovitě na uzavřeném oddělení; za 19 měsíců pobytu ve vězení byl na uzavřeném odd. zhruba 6 měsíců. Odsozený je povinen hradit náklady trestu za každý den v celodenně uzavřeném odd. nebo v samovazbě pauzální částkou 50,- Kčs; čkužné částky jsou vymáhány po skončení VT. Jan Wünsch byl dosud celkem asi 30 krát kázensky trestán. Náčelník NVÚ podal soudu návrh na jeho přeřazení do II. NVS, ale po několika zasedáních soud je ho návrh zamítl. O tom, že J. Wünsch byl před přeřazením na V. úsek ve zpatném psychickém stavu, svědčí i výnatek z jeho stížnosti z oné doby: "O přeřazení /na jiné pracoviště/ jsem žádal ze zdravotních důvodů, a důvodů mé zcela nedostatečné zručnosti pro práci s kovem... Po přeřazení na jiné pracoviště v listopadu 1983 se mé zdravotní problémy nezlepšily, nýbrž ještě mnohem zhoršily... Okamžitým a nutným důsledkem je samozřejmě neplnění nároků značně vyšekých norm, které nepechybně bude další vhodnou záminkou pro mé neustálé kázenské trestání. Tento postup státních orgánů jsem nucen považovat za systematickou snahu o mou fyzickou a psychickou likvidaci motivovanou mými názory, pro něž jsem také jako signatář Charty 77 vězněn. Chci při této přiležitosti upozornit: nejenže nepáchám sebevraždu, ale dokud mě sily budou stahit, budu se proti shora zmíněnému postupu bránit ze každou cenou. "emám jiné možnosti, chci-li se vrátit ke své rodině. Proto také rádám o přesetření mé situace a o okamžité nápravu." Přeřazením na V. úsek byly však mnohé problémy vyřešeny a Jan Wünsch je t.č. v celkem dobrém zdravotním stavu; trpá však častými sáněty středního ucha a bolestmi zubů.

Jan Wünsch neshodlá podat žádost o podmíněné propuštění. Podal však pědník ke stížnosti pro porušení zákona, které spoluřuje ve svém odsození. Podle dosavadních zkušeností není naděje, že by takovým podnětem bylo vyvoláno nové soudní řízení v jeho prospěch.

J. Wünsch udržuje písemné styky se svou manželkou, př. Věrou Novotnou, Italiská 2, Praha 2, která ho ve VT rovněž pravidelně navštěvuje spolu s jejich tříletým synem Tomášem. Z dopisu J. Wünsche:

"Do dopisu zvenčí tu člověk chtě nechtě vkládá všechnu svou víru v člověka - druhu, veškerou naději v reálnost svých životních plánů, jiníž je tu dáván smysl jeho života. /.../ Běžné problémy, které tu člověk má, jsou v obecném měřítku vnějšího světa malicherné. Jejich akceptováním by byl člověk nucen zvědít si je do neskutečných rozměrů, už jen proto, aby využil svou "problémovou kapacitu". Myslicímu tvorovi tu nutně vzniká "problémové vakuum", což je dáno tím, že tam venku jsme byli nuceni neustále každým svým krokem řešit tisíce "každodenních" problémů, které tady proti nám jsou. /.../ Tady však jedinými nositeli reality "tam venku" jsou a/ otisky minulosti v paměti, b/ dopisy zvenčí napující současnost - tím věrněji a podrobněji, tím lépe, a to v čímských jak osobních, tak neosobních. Tyto dva prvky se musí navzájem korigovat, aby člověk mohl být lidsky, to je vědomě tvorit svou budoucnost. Pokud si člověk neplánuje utopení své v egoismu, samotě a duchaprázdnu, potřebuje součadnice tě hto dvou faktorů k faktu ru třetímu, jímž je jeho vlastní osobnost, aby mohl být skutečně tvůrcím způsobem, aniž by se vzdaloval realitě."

Zpráva o Jiřím Wolfevi

Dělník, signatář Charty 77, nar. 5.1.1952, v letech 1978-81 byl tři a půl roku vězněn pro tr. čin podvrazení republiky a tr. čin křivého ohvědání. Po propuštění z vězení sepsal zprávu o poměrech zvláště v NVU Mirokovice, kterou se údajně snažil zaslat do zahraničí. Dne 17.5.1983 byl Jiří Wolf zadržen a 21.12.1983 odsonzen městským soudem v Praze a k trestu odňtí svobody v trvání 6 let v III.NVG a následnému ochrannému dohledu v trvání 3 let, a to pro tr. čin podvrazení republiky podle č. 96 odst. 2 trz. Jiří Wolf zaujal stanovisko, že rozsudek je natolik v rozporu se zákonem, že jeho podnět ke stíhlosti pro porušení zákona bude jistě u- spěšný. Proto se také vzdal možnosti odvolání a odvolání, které za něj podala jeho obhájkyně, vzlal zpět. Byl petom, a to v dubnu t.r. eskortován do NVU HS Valdice u Jičína. Není nádaje, že by jeho podnět byl kladně přijat. V NVU Valdice bylo konstatováno, že je ve špatném psychickém stavu. Na dotaz po možnosti vystěhování z republiky mu bylo sděleno, že si smí zadádat ab po odpykání trestu. Jiří Wolf je v obtížné situaci i proto, že nemá příbuzných, kteří by s ním udržovali styk. Jeho bývalá žena, která je matkou jeho syna Daniela, a ním odmítá mít jakýkoliv kontakt. Jeho adresa je: J.v., PS 1/8, NVU Valdice u Jičína, 507 11.

Jan Kren: k "právu na dějiny"

Opožděně se mi dostal do ruky dokument pod tímto názvem. Základní gádání jeho kritiky současného stavu naší historické vědy a ještě více dnušního historického "zapomnění" je nepochybně správné a musí se u soudných, obecnalých a odpovědných lidí setkat se souhlasem. Postihuje se tu jedna z nejbolestnejších vad současné společnosti a symptom hluboké krize, jejž patří k nejvzácnějším v moderních českých dějinách všeobec. V nejednom ohledu by tato kritika měla být rozšířena, zvláště co se týče povážlivého upadku autority historie a historické znalosti, zvláště u mladších generací. Třebaže krize výuky dějin má řídkí kořeny a neobjevuje se jen u nás, zdá se u nás hlubší a lze ji považovat za jeden ze zdrojů i projevů hrozivěnardistajícího nihilismu vůči dějinám a přeneseně vůči národnímu povědomí všeobec.

Naplnění této oprávněné kritiky, analýza současné historiografie a zejména pak náznaky pozitivních východisek ve zmíněném elaborátu trápí však podle mého názoru podstatnými vadami; na některé z nich bylo již se strany historiků poukázáno. Bez nároku na uplnost bych připojil další a přispěl tak k diskusi, po niž elaborát volá.

Velice chabá je pasáž o historiografii slovenské, jejž prozrajuje povážlivé mezery v kvalifikaci autora či autora. Znateně odlišné národní, sociální a duchovní klima dnešního Slovenska vytváří i v historické vědě velmi specifickou situaci, jejž se nedá jen jednoduše popsat jako trochu mříknější varianta českého historického pádu; skutečné zhodnocení elaborátu by bylo asi lépe tuto pasáž - v podobě, v jaké je - vyneschati.

Pokud jde o historiografii českou můžu se elaborát cílem velmi silně zejména tam, kde se historicky vyslovuje k marxistické metodologii a tvorbě. I při všech výhradách není bilance české marxistické historiografie negativní. Její přínos myšlenkový i věcný, který se neomezuje jen na sociální dějiny a dějiny děl. hnuti /patří k nejvýznamnějším obhájecím tradiční interpretace českých dějin všeobec. Není ovšem paradoxem, že v dnešní oficiální historiografii je tato metodologie téměř vyprázdnená. Ve slabých a slabších pracech je nahrazena primitivně utilitární politickou ekvilibristikou, v hodnotných a hodnotnějších metodologickou eklettikou, v níž se silně uplatňuje soudobý "sociální" strukturalismus, zařízený ovšem obrněnou marxistickou frázologií. Vážné pokusy v duchu autentického marxismu /tentotéž pojem užívám jen pro stručnost/ objevují se jen zřídka, v neoficiální historiografii nadto spíš než v oficiální.

Třebaže se naše současná kritika historické věda sotva může vykázat vskutku epochálními díly, povídám i mohem odsuzující a přehliživý ton elaborátu /několik marginálních uznalých známk na tom mnoho nemění/ za netaktní, netaktický a hl. vně za věcně nesprávný. Ani v lepších dobách se v české historiografii neobjevovala podobná vrcholová díla příliš často a nadprůměrné práce vznikly i v 70. letech, zejména v jejich první polovině; za plně pasivní a negativní bilanci oficiální historie považovat nelze.

Víbec nejskabší částí elaborátu je kritika současného pojetí dějin a interpretace jejich stěžejních problémů, třebaže na jedno či dvoustránkový text nelze mít velké nároky. Ale němitky a výhrady by se tu daly vztáhnout téměř ke každé větě. Napíše-li se – předchozí text dává na zrechování, že nejde o poslední roky, nýbrž o celá poslední desetiletí – „že o „politických dějinách tohoto státu od r. 1918“ nebylo napsáno nic pravdivého“, je to nonsens, neomluvitelný ani jinak sympatickou kritickou výslovností a naujetím.

Také vymezení role historiografie by mělo být přesnější. Nechci autorovi či autorům podsevat jiný názor, ale také výlučně soustředění elaborátu na historiografii vzbuzuje – snad jen bezděčně – dojem, jakoby jen ona byla zodpovědná za celý upadek historického povědomí českého. Historiografie je však jen jedním z činitelů, kteří tuto povědomí formují – nemenší vliv má umění, učebnice a denní propaganda, jež by si v elaborátu zasloužily větší kritickou pozornost. Podle historiografie je dán především její odbornou prací, jejíž základní směrnici musí být analýza celého dějinného procesu /nejen tedy jeho“vrcholu.., přelomu a obratu/ a nejvyšší hodnotou nesmíouvat a přísně vědecká kritika, podložená mj. i potřebnou profesionální a občanskou etikou.

Nechci se však podrobně zabývat jednotlivými omyly a spornými problémy, jichž je v elaborátu mnoho. Za nejproblematičtější považuji jeho stranicky katolické zaměření, dost jednostranné patrně i v katolickém ránci. Bojovná nezášenílivost je ovšem v mnohém pochopitelná, vezmout-li se v úvahu smutné a složité okolnosti vývoje českého katolicismu, ostatně ne jen v poslední době. Také v české historiografii není a nebyl katolický přínos adekvátně řešen. Zjednodušený a plochý antiklerikalismus, vyznačující často i liberalismus i socialismus zkresluje dodnes řešení i mnoha historických problémů – musím přiznat, že i sám cítím v tomto ohledu svůj sluh. Ale kritiku – a opravněnou – deformaci a přehližení jednostranný akcent katolický, historicky ne vždy dobrě argumentovaný. Vedle nevšimavosti k přínosu protestantskému/třebaže byl v minulosti lépe zpracován než katolický, také ovšem vlastní aktivitou evangelický zaměřených vědců/ chybí mi v elaborátu posílení role liberalního nacionalismu a také socialismu, bez jejichž formotvorného vlivu je česká minulost, zejména moderní, stěží představitelná.

Příznačná – a zbytečná – je v elaborátu špička ohledně dědictví křesťanské kultury, kde se připouští již jen ově možnosti, že se totiž "k ní hlásíme nebo ji slovně zatrácujeme". Sám se počítám k těm, kteří ji nemají na vlastní a staví se k ní kriticky, aniž by ji museli zatrácovat, natož pak jen slevně. Ostatně jde-li o to hlášení; chtě nechtě nese v sobě všechni celou dějinnou minulost, nekatolíci katolickou a katolíci také nekatolickou.

Český katolicismus do značné míry – aspoň co se historiografie týče – překonal svou tvrdou slabost, ne-li sterilitu z 19. století. Už jen kritika "protestantsko-liberálních" stereotypů českého historického myšlení a objev baroka jsou při všech jednostrannostech jedním z největších přinosa k obrazu českých dějin ve 20. století. Věk kritické dějin z hlediska českého katolicismu zustavají však, jak vidno i z tohoto elaborátu, spíše ve sféře proklamativní. I když překážky, které sdouví se v cestu dějepisné tvorbě katolického zaměření /tento a podobné vágní pojmy jsou zde použity též jen pro stručnost/ stěží představitelné, uvítal bych radši z této strany nové a pozitivní tvrdou činy než jen pouhou kritiku. Katolická historická tvorba přece už prokázala svůj legitimní nárok na spoluuvádění českého historického myšlení – ovšem badatelskými výsledky. To by

umožnilo také lépe čelit i dálšemu nebezpečí, jež se počíná rýsovat; do vakuu, jež v naší historické produkci vaniká protlačuje se poslední dobou nepřivední, třebaže často povrchně libivý diletatntisus, a to nedíljen na oficiální straně: tsocha kritiky a sebekritiky i do vlastních řad by určitě neuškodila.

Když už se Charta chápala historické problematiky, byla určitě schopna ji zpracovat lépe, už jen vzhledem k tomu, kolik historiků má k dispozici. Elaborát sice vyzývá k diskusi, ale bylo by bývalo asi lépe, kdyby mu předcházela. Když už se tak nestalo, bylo by tím víc žádoucí, kdyby se rozvinula aspoň nyní. Nejsou si však jist, zda se pro to udrží, co je možné a zda výzva k diskusi není jen formální – aby nebyla, měli by také její iniciátoři své názory hájit a na kritiku odpovědět; abnormalní poměry nejsou zase tak abnormalní, aby to nebylo možné. Mluvčí Charty si snad nemyslí, že učinili své povinnosti zadost, když promluvili anebo nechali promluvit ty, kdož jsou jim blízci. Máme-li právo na pravdivé podání dějin, má i historiografie právo na pravdivé podání – k obojímu je nezbytná poetivá diskuse.

Praha 20.9.1984

Jan Křen

Mluvčím Charty 77
V. Bendovi, J. Rumlovi a J. Sternové

V Praze 8. října 1984

Milí přátelé,

po zveřejnění dokumentu Charta 77 č. 16/84 nemohu jinak: musím se veřejně dostancovat od dvou dokumentů, které jste v posledních měsících vydali, a to č. 9/84 – dopis Charta 77 britským mírovým hnutím a č. 11/84 – Právo na dějiny. Dovolávám se přitom základního prohlášení Charty 77 z 1.1.1977, dalších chartovních materiálů i dosavadní praxe, podle nichž Charta 77 neusiluje o vytvoření společné politické či ideologické platformy, už proto ne, že je společenstvím lidí různých názorů, politických, náboženských či bezvědeckých přesvědčení; jistě také proto, že jejím smyslem je obhajoba lidských práv, za něž je možno a nutno bojovat a nejrůznějších pozic politických, ideologických, náboženských atd. Názorevná diferenciace byla vždy v Chartě uznávanou realitou a mluvčí úzkostlivě dbali toho, aby dokumenty Charty vyjadřovaly všeobecný konsensus nebo aspoň hebyly s ním ve větším rozporu. I proto se vžila praxe zveřejňování některých dokumentů Charty jako diskusních příspěvků k dané problematice; tento postup dovoluje vydat jako dokumenty i takové texty, které v některých aspektech vyjadřují mínění jen části signatářů Charty 77.

Tento postup, kterého jsem měl – podle mého názoru – použít při vydání Práva na dějiny, nebylo jistě možno zvolit při zveřejnění dopisu mluvčích britským mírovým hnutím – č. 9/84. Je proto s podivem, že v tomto textu, kde oprávněně tvrdíte, že "jsme ve svých aktech vězani všeobecným konsensem", uvádíte zároveň, že "jsme hluboce přesvědčeni, že tyto struktury – rozuměj: klasické demokratické struktury – představují nezbytný základ, jehož zfalšování nebo popření vždy přineslo jen vystupňované zlo". Ze toto hluboké přesvědčení s Vámi nemůže sdílet nikdo, kdo aspoň částečně ocenuje historický přínos sociálních a politických revoluční /neboť co jiného má být ono "popření klasických demokratických struktur"/, přičemž vůbec nemusí být revoluční marxista, ba dokonce ani reformista socialistického zabarvení, je nabíleni. Takováto počouchlá filipika proti revolucionářům by užla pozornost, kdyby prezident Reagan při svém evropském turné začátkem června t.r. pohotově nazítoval jiný Váš výrok z téhož dopisu, že totiž "přinejmenším některí z nás dávají proto přednost rizikům, byť velikým, pevného postoje/ rozuměj: postoje Reagánovy administrativy – P.U./ před jistotou neblahých následků appeasementu /tj. ustupků před sovětskou vojenskou hrozbohou podobně jako před 45 lety před nacistickou expanzí – P.U./". Netvrďte pechopitelně, že mluvčí Charty jsou odpovědní za to, že Reagan citoval z našeho dokumentu. Cituje nás léta už kde kde. Poprvé se to ale stalo na tak autoritativním místě

a zároveň na podporu – podle mne – reakční a lidstvu nebezpečné politiky. A svou formulací mluvčí Charty teto citování usnadnili. Jistě pochopíte, že pro ty signatáře Charty 77, kteří odsuzují stupňování závodů ve zbrojení a kteří zároveň soudí, že odpovědnost za ně padá i na hlavu současné americké vlády, byla část dokumentu č. 9/84. z něhož bylo lze výčist podporu "pevnemu postoji americké vlády, nepríjemné. Takových signatářů je opravdu mnoho. A nezáleží příliš na tom, kolik, pokud exiguje jediný signatář CH 77, který se domáhá toho, aby Charta nevytvářela vlastní politickou platformu či neorientovala se na jedinou ideologii. Protestoval bych i tehdy, kdyby mi bylo politické zaměření, které takovými tvrzeními v Chartě ex cathedra prosazujete, blízaké; mám proto právo se ozvat, když jde o zaměření právě opsané než je ono, které mne přivedlo k aktuální obhajobě lidských práv a které po oslou leta, vlastně celý můj život, motivuje mé jednání a postoje. /Jen na okraj: nejobecněji lze toto moje zaměření označit jako aktivní odpor proti kapitalistickému způsobu výrobnímu způsobu a všem jeho projevům a důsledkům./

Jestliže mě k obhajobě lidských práv přivedly politické postoje, bylo zase mě politické myšlení logickým pokračováním mých stanovisek bezvěrských. K bezvěrctví jsem se v mládí propracovával z katolicismu, v němž jsem byl vychováván. Můj těžce vybojovaný ateismus byl zpočátku dokonce militantní; své vystupování proti všemu církevnímu jsem postupně potlačil, protože se mi nezdálo s úsnou vystupovat proti náboženským projevům v debě, kdy jsou – jak jsem postupně poznával – státem utlačovány církve a potlačován náboženský život. Ještě později jsem nabyl hluboké přesvědčení, že bezvěrci a nábožensky či obdobně založení lidé mohou a musí spolupracovat a že v oblasti boje za lidská práva jejich různé přesvědčení nejen že nejsou na překážku, ale bývají vhodným stimulem společné práce. Dokument Charty 77 č. 11 – Právo na dějiny – ve mně vzbudil větné ohavy, že Charty je zneužíváno jako náboženské, přesněji řečeno katolické tribuny. Jak jinak mám chápát tvrzení: "Protože jsem – ať jin se k ní hlásíme nebo ji slovně zatracujeme – v plném slova smyslu dědici křesťanské kultury a protože dnešní svět jako celek ... je touto kulturou rozhodujícím způsobem formován, nemůžeme už myslat a jednat jinak než dějinně a prostřednictvím dějin." Samo tvrzení, že "křesťanská kultura" je spjata s historickým chápáním světa, je sporné. Spiše je pravda, že antická historiografie byla na vyšší úrovni než středověké křesťanské dějepisectví a že její kritický duch byl vzkříšen reformatickým bojem proti papeženství a že to byli teprve encyklopedisté, kteří v zápasu s církví a její ideologií první propracovali historiografii jakovědu, respektující především princip dějinného vývoje společnosti. A tato genetická historiografie musí ještě ve XI. století svádět těžké boje s těmi, kdož ve svém tažení proti všemu pokrokovému se často snaží zatíci církvi a náboženství/nejen křesťanským/. Nepřijatelná je nejen negravda o tom, že historické nazírání na realitu je dědictvím křesťanské kultury, ale i tvrzení, že všichni signatáři Charty 77 – neboť jejich jménem jste dokument podepsali – se ke "křesťanské kultuře" bud hlásí, nebo ji slovně zatracují. Ke "křesťanské kultuře" se jistě hlásí jen nemozí; zatracovat ji však může jen hlupák nebo horlivý novopečený bezbožec, kterým byl pisatel této řádků ještě před čtvrt stoletím. Uvahy nad příslovcem "slovně" před slovesem "zatracujeme", mě vedou k podazření, že autor výroku žije ve vězi se slonové kůsti a ničehož nic nepochopil... Nemyslím si také, že by byl svět "křesťanskou kulturou" rozhodujícím způsobem formován. Vždyť celá naše lidská kultura – a jaká povýšenost vydělovat z ní kulturu křesťanskou! – je výslednicí mnoha vlivů a proudů sama sebou jsou dědičkou judaismu, antiky a helenismu, ale také "barbarské" Evropy. Po dlouhá století až do stolu té minulého, kdy křesťanské církve ztratily ve většině zemí poslední významnější pozice politické a hospodářské a kdy i jejich ideologické pásobení bylo zatlačeno postupující laicizaci, se většina těchto střetů odahrávala na půdě církve a v boji proti ní; renesance a humanismus, reformace, později osvícenství a četné národně osvobozeneccké procesy byly, jako tisíce jiných kulturních jevů dějištěm a někdy i výsledkem takových střetů. Stejně

dobře jako "křesťanskou kulturu" je možno ve většině těchto zápasů rozpoznat emancipační usílí od katolické církve, často i od křesťanství. Rozhodně to platí o velké ofenzívě, která dosud neskončila a kterou na novou uroven pozvedle III. stol. rozmachem přírodních a společenských věd i nesčetnými emancipačními kroky ve společenské prexi, vyhlásivší boj bídě, nemocem, nevědomosti, strachu, nerovnosti, ponížení a vykořisťování - boj za osvobození člověka. To je moje osobní stanovisko. Nikdy bych si nedovolil hýbat podssouvat někomu jinému, Musím se však ozvat, jestliže mi podssouváte stanovisko, které mi je zcela cizí, a zneužíváte dokumentu Charty 77 k náboženské propagandě. /Duch celého dokumentu je ryzě katolický v nesnášenlivém smyslu toho slova: Jana Nepomuckého označujete za světce, ne lidný pohled upíráte na husitství, tvrdíte, že "dějiny bez člověka i bez Boha přirozeně nemohou mít žádny smysl". Téměř každá věta vzbuzuje mé námítky./

Je známo, že dokument Právo na dějiny vyvolal řadu záporných ohlasů mezi signatáři Charty 77. Dosud, pokud vím, osm signatářů vyhlásilo své námítky písemně. Čtyři historici, Miloš Hájek, Hana Majorová, Jaroslav Opak a Milan Otáhal Vám poslali námítky již v červnu t.r. Jejich stanovisko ještě sice nyní, po čtyřech měsících, publikovali /bez uvedení data, kdy oni své připomínky sepsali/, ovšem po dohodě s nimi byly z jejich původního textu vypuštěny pasáže, které vyjadřují nesouhlas tím, že jste text Právo na dějiny vydali jako text Charty 77 a podpisy mluvčích pod ním a nikoliv jako stanovisko autorů vydávané Chartou, tj. s podpisy mluvčích pod preambule a s dokladem v příloze. Čtyři historici vyslovili i další kritické poznámky. Tak teprve z jejich textu jsem s udílením námitek, že dokument Právo na dějiny nebyl v podstatě nikým připomínkován; dále jsem se dozvěděl, že absence připomínkového řízení vůbec je poměrně časté. Tím trpí kvalita dokumentů. Posledním impulsem k napsání tohoto dopisu byl fakt, že nejen že v preambuli nového dokumentu č.16/84 tvrdíte v rozporu se skutečností, že "laická i pololnická veřejnost reagovala /na Vás dokument/ převážně kladně", že nejen že v preambuli neuznáváte, že vydání "Práva na dějiny" a zvláště způsobem jeho vydání jste se prohodili proti základnímu prohlášení Charty 77 z 1.1.1977 a proti dosavadním chartovním zvyklostem, ačkoliv jste na to byli několika signatáři předem písemně /viz můj neverejný dopis Vám z 2.10.t.r./ a ústně upozorněni, ale že dokonce jste vypustili - po dohodě se čtyřmi historiky - jakoukoliv kritiku na Váš adresu.

Zde tedy již nejde o to, že prezident Reagan zneužívá citátů z dokumentů Charty k podpoře amerického imperialismu; nejde ani o to, že dokumenty Charty jsou koncipovány jako dílo propagace jedné, i v Charte menšinové ideologie; jde o svobodnou výměnu názorů a elementární demokratická pravidla, mezi něž v Charte vždy patřilo zjišťování názorů různých lidí na připravované dokumenty, právo na kritiku a povinnost mluvčích na kritiku signatářů reagovat. V jistém smyslu jde tedy o všechno: nebot Charta 77 je ostrovem svobody v říši nesvobody a my všichni jsme povinni tuto těžce vybojovanou svobodu střežit.

Petr Uhl

PS. 28.10.1984: Po poradě s přáteli jsem v původním textu provedl několik změn. Výrazy, které by mohly nechtěně urážet nábožensky založené lidé, jakož i v některých případech slovo "ateismus", "ateista" /význam těchto slov prodělával v posledních desetiletích záfmavý vývoj/ jsem nahradil výrazy neutrálnejšími. Pasáž o Reaganeově zneužití jsem upřesnil, pasáž o vydání dokumentu č.16/84 zkrátil, protože její podrobnosti byly resp. mohly být zavádějící. Dále jsem při nové redakci textu provedl několik drobných změn a doplnění.

Velvyslanectví ČSSR v Paříži.

V Praze dne 22.I.1984

Váženy pane velvyslanče, v pátek dne 19.X.1984 jsem si předstíl v Rudém pravu článek s názvem "Manipulační s Nobelovou cenou", z něhož vyplývá, že nejste asi dobře informován o postojích a situaci básníka Jaroslava

Seiferta, jemuž byla minulý týden udělena Nobelova cena. Básník Jaroslav Seifert byl posledním předsedou Svazu spisovatelů, před jeho nuceným rozpuštěním v roce 1970 a nani členem "znormalizovaného" současného svazu spisovatelů, jehož je předsedou Josef Kozák. V roce 1977 podepsal Jaroslav Seifert, spolu s ostatními Chartu 77 a zaslání rukopisů jeho posledních sbírek básní bylo předmětem žaloby vůči mému zemnímu příteli Jiřím Žedererovi, který byl i za tuto odsouzen k třem letům vězení v roce 1978. Zaslání vzpomínek Jaroslava Seiferta "Všechny krásy světa" a jejich vydání na deace a zastáni podkladů k jednání o udělení Nobelovy ceny bylo předmětem ohavnění vůči dr. Jiřině Šiklové, která byla v roce 1981 v soudní vazbě ve stejném trenčním stíhání se mnou. Připravení těchto podkladů pro jednání o Nobelově ceně a jejich odeslání bylo a dosud je předmětem trenčního řízení, jehož se dr. Šiklová údajně dopustila ve spojení se svěma francouzskými právníky, kteří sem přijeli v květnu 1981 z Paříže. Všechny tyto rukopisy, materiály a gramofonové desky jsou dosud zabaveny a leží někde ve sklepích ministerstva vnitra. Herce, kteří obdrželi ze zahraničí desky s nahrávkou části vzpomínek Jaroslava Seiferta, jenž byly neoficiálně namluveny herečkou, která nesmí nikde hrát, vlastou Chramcsovou /zaslužilou umělkyní/, byli vyslýcháni a tyto desky spolu se všemi spisy Jaroslava Seiferta, jenž byly vydány v zahraničí nebo jsou opány na stroji, jsou dosud při všech domovních prohlídkách zabavovány. Všechny poslední sbírky básní, například Seifertům "Morcevý sloup", "Děťník z Piccadilly", "Všechny krásy světa", vykly v Československu napřed v samizdatu a teprve s několikaletým zpožděním byly po cenzurních gásazích vydány i v oficiálním nakladatelství Svazu čsl. spisovatelů.

Předpokládám, pane vyslanče, že o těchto skutečnostech nejste přesně informován, a proto Vám podávám tuto zprávu a současně ji sasílam i panu De-Deluyovi, překladateli díla Jaroslava Seiferta a Švédecké královské akademii věd.

S pozdravem Jiří Ruml, Kremalská 104, Praha 10

Poznámka:

Junge Generation Wien, 1014 Wien, Löwelstr. 18, Rakousko, která je mládežnickou organizací rakouské socialistické strany SPÖ, pořádá 1. a 2. prosince 1981 seminář o mírové problematice. Round-table-Gespräch rakouských mladých socialistů bude mezinárodním rozhovorem s účasti ze zemí sousedících s Rakouskem a z NDR. Organizátoři semináře zvou vedle oficiálních mírových výborů /z Československa, Maďarska a NDR/ rovněž zástupce nezávislých mírových iniciativ; několika signatářům Charthy 77, kteří se v této oblasti angažují, poslali pozvání, v němž žádají o účast zástupců Charthy 77, kterou označují "druhým mírovým hnutím" /tedy po oficiálním mírovém výboru/. Některí adresáti těchto pozvání poslali do Vídně své odpovědi, resp. příspěvky. Dopis Václava Havla, jímž na pozvání reaguje, zveřejnujeme v plném rozsahu:

Junge Generation Wien

Milí přátelé,

děkuji Vám za Vaš milé pozvání na Round-table-Gespräch o mírovém hnutí, který přípravujete. Sál bych Vaše pozvání přijal, ale nemohu z důvodu, které zajisté pochopíte: pokud by mi byl vydán československý pas /o čemž pochybuji/, nenech bych jistotu, že se budu moci vrátit zpět do své země, spíš bych asi musel počítat s tím, že budu během své něvěštěvy Rakouska zbaben čs. občanství a nebudu se tudíž moci vrátit. A to riskovat nechci.

Nezbyvá mi tedy, než přát aprobět cestou Vašemu jednání uspěch. Jak jsem už vícekrát v různých svých projevech zůraznil, se západním mírovým hnutím sympathizuji, protože si věřím jeho mravního etosu a toho, čeho je mi příspnarem: že mnoha lidem – a hlavně mladým – není lhostejná

budešnost tohoto světa a jsem odhodlání překročit ránc pouhé starosti o vlastní hnutné kariéru a angažovat se za to, aby svět byl lepší, než je. Zároveň ale musím dodat to, na co jsem rovněž už všeckrát upozorňoval a na co především ve svých četných vyjádřeních poukazovala Charta 77, totiž že pouhý odpor k instalaci též oné zbraně ještě nemusí k míru vést. Mír neohrožují zbraně jako takové, ale lidé, kteří je konstruují, instalují a jsou ochotni použít. A nejen oni: nejvíce ho ohrožují všichni, kteří způsobem své vlády a svou politikou prohlubují krizové prvky světové situace a vytvářejí tím klima, jež spravedlnuje zbrojení i těm, kteří by za jiných okolností zbrojit nechtěli či prostě nemohli. To znamená, že boj za mír by vždy měl přiblížit k podstatě a příčinám stavu, který všechny nebezpečí vytváří, a že by se neměl omezovat jen na protesty proti důsledek tohoto stavu.

Skutečný a trvalý mír nezajistí pouhé dohody a kompromisy mezi velmociemi a tím méně jednestranné ustupky jedných před druhými. Žádný mír, který by byl vybudován na úkor lidských svobod, práv, lidské důstojnosti a nezávislosti národů by neměl dlouhého trvání a neznamenal by žádné skutečné řešení, protože by nebyl výrazem lidské přirozenosti, ale způsobem jejího potlačení.

Domnívám se, že jedinou cestou ke všeobecnému odzbrajení, po němž všichni toužíme, je radikální proměna celé soudobé mocenské praxe a způsobu politického myšlení, odvaha moctních tohoto světa překonat status quo, kterým je rozdělení světa do mocenských bloků, zříci se kategorie "mocenských zájmu" jako hlavní cíny své politiky a podřídit vše jedinému cíli: ideálu svobody, politické a sociální spravedlnosti a národní nezávislosti pro všechny. Snížení stavu zbraní neudala z Evropy ještě společenství svobodných, rovnoprávných a neangalovaných národů a nezaručí, že kdykoli se zbrojení opět nezrychlí. Ale stane-li se naopak Evropa ením společenstvím, které bude založeno na vzhledné toleranci, uctě a samostatnosti i těch nejméně národních národů, pak budou vytvořeny reálné předpoklady k tomu, aby bylo natrvalo vyloučeno nebezpečí, že v Evropě vzplané nový světový válečný požár.

Přál bych si velice, aby tyto základní myšlenky byly na Vášen setkání zdůrazněny a rozvinuty a věřím, že se tak stane, protože se mi zdá, že stále více lidí na Západě i na Východě si tyto souvislosti uvědomuje.

V Praze 1.10.1984 Zdraví Vás Václav Havel, spisovatel

Krátké správy:

V minulém čísle jsme chybě informovali, že konference Mezinárodní federace pro lidská práva FIDH, jejíž je VONS členskou ligou, se bude konat v Paříži t.r. Správné datum je 17.-18.listopadu t.r. Konference se bude konat v Paříži, kde má FIDH své sídlo /27, rue Jean Delent, 750 14 Paris/. Připomínáme, že FIDH je nevládní organizací, akreditovanou u OSN - statut B - a u Evropské rady. Na 21 členských liga, československou ligou pro lidská práva se stal koncem r. 1979 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných.

Informujeme o působení mezinárodní organizace ochrany dětských práv, jejíž název je Défense des Enfants Internationale, o.p.599 CH-1211 Genève, která má sídlo v Genovském Ancien Palais des Expositions, 34 bd du Pont d'Arve. DEI je rovněž organizací OSN a rozsah její činnosti je širší než Amnesty International; sleduje nejen případy nespravedlivého využívání dětí /do 18 let/, ale i podřídky jejich věznění věbec, dále porušování pracovního zákonodárství, týrání dětí, nedostatky v jejich výchově atd.

Rádi bychom opět zveřejňovali tituly literárních prací, fejetonů, politických uvah apod. pro orientaci čtenářů. Prosíme Vás proto, abyste nás o jejich existenci informovali, příp. nám příslušné texty poslali. V posledním měsíci jsme se dozvěděli o těchto textech: Petr Poslichal: Laudo poeti, Eva Fontárková: Vega nad hřivou, Luboš Kohout: Politický ilusionismus a dilettantismus bez břehů, Informace o cifrce č. 10.